HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

8 iulie 2010 *

În cauzele conexate C-447/08 și C-448/08,

având ca obiect cereri de pronunțare a unor hotărâri preliminare formulate în temeiul articolului 234 CE de Svea hovrätt (Suedia) prin deciziile din 8 octombrie 2008, primite de Curte la 13 octombrie 2008, în procedurile penale împotriva

Otto Sjöberg (C-447/08),

Anders Gerdin (C-448/08),

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul J.-C. Bonichot, președinte de cameră, doamna C. Toader, domnii K. Schiemann (raportor), P. Kūris și L. Bay Larsen, judecători,

* Limba de procedură: suedeza.

avocat general: domnul Y. Bot,
grefier: domnul C. Strömholm, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 14 ianuarie 2010,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru domnul Sjöberg, de U. Isaksson, advokat;

— pentru domnul Gerdin, de S. Widmark și J. Gyllenberg, advokater;

— pentru guvernul suedez, de doamna A. Falk, în calitate de agent;

— pentru guvernul belgian, de doamna L. Van den Broeck, în calitate de agent, asistată de P. Vlæmminck și A. Hubert, advocaten;

— pentru guvernul elen, de doamnele M. Tassopoulou și O. Patsopoulou, în calitate de agenți;

— pentru guvernul spaniol, de domnul F. Díez Moreno, în calitate de agent;

— pentru guvernul austriac, de domnul E. Riedl, în calitate de agent;

— pentru guvernul polonez, de domnul M. Dowgielewicz, în calitate de agent;

— pentru guvernul portughez, de domnii L. Inez Fernandes și P. Mateus Calado, precum și de doamna A. Barros, în calitate de agenți;

— pentru guvernul norvegian, de domnul K. Moen și de doamna K. Moe Winther, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de domnii E. Traversa și K. Simonsson, precum și de doamna P. Dejmek, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 23 februarie 2010,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererile de pronunțare a unei hotărâri preliminare privesc interpretarea articolului 49 CE.

2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul unor proceduri penale inițiate împotriva domnilor Sjöberg și Gerdin, cărora li se reproșează că au încălcat articolul 54 alineatul 2 din Legea privind loteriile și jocurile de noroc (lotterilagen, SFS 1994, nr. 1000), în versiunea acesteia aplicabilă acțiunilor principale (denumită în continuare „lotterilag").

Cadrul juridic național

3 Lotterilag reglementează toate categoriile de jocuri de noroc propuse publicului în Suedia.

4 Obiectivele politicii suedeze în materie de jocuri au fost rezumate în modul următor în lucrările pregătitoare ale lotterilag:

„Politica în materie de jocuri trebuie […] să urmărească în continuare o piață a jocurilor sănătoasă și sigură, care răspunde, în forme controlate, interesului de protecție socială și cererii jucătorilor. Beneficiile obținute trebuie să fie menținute și alocate întotdeauna unor scopuri de interes general sau de utilitate publică, și anume vieții asociative, sporturilor hipice și statului. Precum până în prezent, scopul trebuie să fie acela de a acorda prioritate considerațiilor de protecție socială, precum și interesului de a exista o ofertă de jocuri variată, cu luarea în considerare a riscului de fraudă și de jocuri ilicite."

5 Potrivit instanței de trimitere, legislația suedeză privind jocurile de noroc urmărește:

— să combată criminalitatea;

— să combată prejudiciile în materie socială și economică;

— să protejeze interesele consumatorilor și

— să aloce veniturile obținute din loterii unor obiective de interes general sau de utilitate publică.

Cerința unei autorizații pentru organizarea jocurilor de noroc

6 Articolul 9 din lotterilag prevede că, în principiu, este necesară o autorizație pentru a organiza jocuri de noroc în Suedia.

7 În temeiul articolului 15 din lotterilag, autorizația poate fi acordată unor persoane juridice de drept suedez cu scop nelucrativ care, potrivit statutului, au un obiectiv principal de utilitate publică pe teritoriul național și care exercită activități ce îndeplinesc în principal acest obiectiv. În temeiul articolului 45 din aceeași lege, guvernul suedez poate acorda autorizații speciale pentru organizarea de jocuri de noroc în alte cazuri decât cele prevăzute de legea respectivă.

8 Conform unui principiu fundamental din legislația suedeză în materie de jocuri de noroc, potrivit căruia exploatarea acestora trebuie consacrată unor obiective de utilitate publică sau de interes general, piața suedeză a jocurilor de noroc este împărțită între, pe de o parte, asociații cu scop nelucrativ care funcționează pe teritoriul național în scopuri de utilitate publică, cărora li s-au acordat autorizații în temeiul articolului 15 din lotterilag, și, pe de altă parte, doi operatori deținuți de stat sau al căror acționar majoritar este statul, și anume societatea publică de jocuri Svenska Spel AB și societatea mixtă Trav och Galopp AB, controlată de stat și de organizațiile de sporturi hipice, aceste societăți deținând autorizații speciale conferite în temeiul articolului 45 din legea respectivă.

9 În temeiul articolului 48 din lotterilag, o autoritate publică, și anume Lotteriinspektion (Inspecția Loteriilor și Jocurilor de Noroc), exercită în mod centralizat controlul respectării dispozițiilor acestei legi. În temeiul acesteia, Lotteriinspektion este împuternicită să elaboreze reglementările privind controlul și regulamentul interior necesare pentru diferite jocuri. Aceasta supraveghează activitatea desfășurată de Svenska Spel AB și efectuează inspecții și controale permanente.

10 În temeiul articolului 52 din lotterilag, Lotteriinspektion poate emite somații și interdicții necesare pentru respectarea dispozițiilor acestei legi, precum și a normelor și a condițiilor adoptate în temeiul acesteia. O astfel de somație sau de interdicție poate fi însoțită de o amendă civilă.

Interzicerea organizării fără autorizație a jocurilor de noroc

11 În temeiul articolului 14 din capitolul 16 din Codul penal (brottsbalk, denumit în continuare „brottsbalk"), organizarea jocurilor de noroc fără autorizație în acest sens în Suedia constituie infracțiunea de jocuri ilicite. Aceasta se pedepsește cu amenda sau cu închisoarea până la doi ani. În cazul în care infracțiunea este considerată gravă, aceasta se pedepsește, în calitate de infracțiune gravă de jocuri ilicite, prevăzută la articolul 14 bis din același capitol 16, cu închisoarea de la șase luni la patru ani.

12 În plus, în temeiul articolului 54 alineatul 1 din lotterilag, persoana care, în mod intenționat sau din neglijență gravă, organizează jocuri de noroc ilicite sau deține în mod ilegal anumite tipuri de jocuri mecanice este pasibilă de amendă sau de închisoare de până la șase luni.

13 Dispozițiile din brottsbalk privind infracțiunea de jocuri ilicite vizează activități infracționale calificate în mod specific. Activitățile infracționale a căror calificare este mai puțin gravă și care, pentru acest motiv, nu intră, așadar, în domeniul de aplicare

al articolului 14 menționat intră în domeniul de aplicare al articolului 54 alineatul 1 din lotterilag. În temeiul articolului 57 alineatul 1 din legea respectivă, această din urmă dispoziție nu se aplică în cazul în care activitatea infracțională face obiectul unei sancțiuni prevăzute de brottsbalk.

14 Întrucât lotterilag nu este aplicabilă decât pe teritoriul suedez, interdicția de a organiza o loterie fără autorizație nu se aplică jocurilor de noroc exploatate în străinătate. Această interdicție nu vizează nici jocurile de noroc propuse, de pe teritoriul unui alt stat, consumatorilor suedezi prin intermediul internetului, iar această lege nu interzice acestora din urmă să participe la jocuri de noroc organizate în străinătate. De asemenea, o autorizație acordată în temeiul legii respective conferă titularului său un drept de a propune servicii de jocuri de noroc limitate la domeniul de aplicare teritorial al acestei legi, și anume teritoriul suedez.

Interzicerea promovării jocurilor de noroc neautorizate

15 Articolul 38 alineatul 1 punctul 1 din lotterilag prevede o interdicție privind promovarea, fără autorizație specială și în scopuri lucrative, cu titlu profesional sau în orice alt mod, a participării la jocuri de noroc neautorizate, organizate pe teritoriul suedez sau în afara Suediei.

16 În temeiul alineatului 2 al aceluiași articol 38, o derogare de la interdicția prevăzută la alineatul 1 al acestui articol poate fi acordată în ceea ce privește jocurile de noroc care sunt organizate în cadrul unei cooperări internaționale cu o participare suedeză de un operator străin autorizat să organizeze jocuri de noroc, în temeiul normelor aplicabile în statul în care acesta este stabilit, și să coopereze la nivel internațional.

17 Articolul 54 alineatul 2 din lotterilag prevede că persoana care promovează în mod ilegal în scop lucrativ, în cadrul unei activități profesionale sau în orice alt mod, participarea la jocuri de noroc organizate în străinătate este pasibilă de amendă sau de închisoare de până la șase luni dacă promovarea vizează în mod specific consumatorii cu reședința în Suedia.

18 În temeiul articolului 4 alineatul 1 din capitolul 23 din brottsbalk, răspunderea prevăzută pentru anumite activități infracționale nu este numai a autorului unor astfel de acte, ci și a persoanei care asigură promovarea oferind ajutor sau asistență. Pe de altă parte, în temeiul alineatului 2 al articolului respectiv, este condamnată chiar și persoana care nu este considerată coautor al infracțiunii dacă aceasta a încurajat un terț să comită infracțiunea, dacă a provocat-o sau dacă a acordat asistență autorului acesteia în orice alt mod.

Acțiunile principale și întrebările preliminare

19 La data la care s-au produs faptele din acțiunea principală, domnul Sjöberg era redactor-șef și responsabil editorial al ziarului *Expressen*. În această calitate, era singurul responsabil de publicarea în acest ziar, în perioada cuprinsă între luna noiembrie 2003 și luna august 2004, a unor anunțuri publicitare pentru jocuri de noroc organizate în străinătate de societățile Expekt, Unibet, Ladbrokes și Centrebet.

20 La data la care s-au produs faptele din acțiunea principală, domnul Gerdin era, în ceea ce îl privește, redactor-șef și responsabil editorial al ziarului *Aftonbladet*. În această calitate, acesta era singurul responsabil de publicarea în ziarul menționat, în perioada cuprinsă între luna noiembrie 2003 și luna iunie 2004, a unor anunțuri publicitare pentru jocuri de noroc organizate în străinătate de societățile menționate anterior.

21 Expekt, Unibet, Ladbrokes și Centrebet sunt operatori privați cu scop lucrativ, stabiliți în alte state membre decât Regatul Suediei, care propun *inter alia* persoanelor rezidente în acest stat jocuri de noroc pe internet. Aceste jocuri includ, printre altele, pariuri sportive și poker.

22 Åklagaren (Ministerul Public) a formulat o acțiune împotriva domnilor Sjöberg și Gerdin pentru încălcarea articolului 54 alineatul 2 din lotterilag prin promovarea ilegală și în scopuri lucrative a participării rezidenților suedezi la jocuri de noroc organizate în străinătate.

23 La 21 iunie și la 6 septembrie 2005, atât domnul Sjöberg, cât și domnul Gerdin au fost condamnați de Stockholms tingsrätt (Tribunalul de Primă Instanță din Stockholm) la plata unei amenzi penale de 50 000 SEK pentru încălcarea lotterilag.

24 Atât domnul Sjöberg, cât și domnul Gerdin au declarat apel în fața Svea hovrätt (Curtea de Apel din Svea), însă această instanță a considerat inadmisibil apelul declarat împotriva acestor două hotărâri.

25 Ca urmare a recursului declarat de persoanele interesate împotriva acestor decizii ale Svea hovrätt în fața Högsta domstolen (Curtea Supremă), aceasta din urmă a pronunțat la 5 februarie 2008 o decizie prin care a declarat că apelurile formulate în fața Svea hovrätt erau admisibile și a trimis aceste cauze instanței respective spre rejudecare.

26 În decizia sa, Högsta domstolen a considerat că exista o incertitudine în ceea ce privește aspectul dacă dispozițiile represive din lotterilag constituie sau nu constituie o sancțiune discriminatorie a promovării jocurilor de noroc în funcție de organizarea acestora în Suedia sau într-un alt stat membru. În orice caz, s-ar ridica problema dacă restricțiile privind libera prestare a serviciilor, astfel cum rezultă acestea din

articolele 38 și 54 din aceeași lege, pot fi admise pentru motivul că intră în domeniul de aplicare al excepțiilor prevăzute în mod explicit de Tratatul CE sau dacă acestea pot fi justificate de motive imperative de interes general.

27 În aceste condiții, Svea hovrätt a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare, care sunt redactate în termeni identici în ambele cauze principale:

„1) Discriminarea bazată pe cetățenie sau naționalitate poate fi admisă, în anumite împrejurări, pe piața națională a jocurilor de noroc și a loteriilor pentru un motiv imperativ de interes general?

2) În cazul în care politica restrictivă aplicată pe piața națională a jocurilor de noroc și a loteriilor urmărește obiective diferite, iar dacă unul dintre aceste obiective privește finanțarea unor activități sociale, se poate considera că, în acest caz, este vorba despre o consecință benefică accesorie politicii restrictive puse în aplicare? În cazul unui răspuns negativ, această politică restrictivă poate fi totuși admisă dacă finanțarea activităților sociale nu poate fi considerată obiectivul său principal?

3) Statul poate invoca motive imperative de interes general pentru a justifica politica restrictivă pe care o aplică în materie de jocuri de noroc dacă societăți controlate de stat comercializează jocuri de noroc și loterii ale căror venituri sunt încasate în parte de stat, iar unul dintre obiectivele acestei comercializări este de a finanța activități sociale? În cazul unui răspuns negativ, această politică

restrictivă poate fi totuşi admisă dacă finanţarea activităţilor sociale nu poate fi considerată obiectivul principal al comercializării efectuate?

4) O interdicţie absolută de comercializare a jocurilor de noroc şi a loteriilor organizate într-un alt stat membru de o societate de jocuri de noroc stabilită în acest stat şi controlată de autorităţile acestuia este proporţională în raport cu obiectivul de a controla şi de a exercita o supraveghere a activităţilor de jocuri de noroc în cazul în care, în acelaşi timp, nu există nicio restricţie privind comercializarea jocurilor de noroc şi a loteriilor organizate de către societăţi de jocuri de noroc stabilite în statul membru care aplică această politică restrictivă? Care este răspunsul la această întrebare dacă obiectivul acestei reglementări este de a limita jocurile de noroc?

5) Un operator care a primit o autorizaţie de a desfăşura anumite activităţi de jocuri de noroc într-un stat şi care este controlat de către autorităţile competente ale acestui stat are dreptul de a comercializa ofertele sale de jocuri de noroc în alte state membre, în special prin intermediul unor anunţuri în ziare, fără a fi obligat să solicite, în prealabil, o autorizaţie din partea autorităţilor competente ale acestor state? În cazul unui răspuns afirmativ, aceasta presupune că reglementarea unui stat membru care prevede o sancţiune penală în cazul promovării participării la loterii organizate în străinătate constituie un obstacol în calea libertăţii de stabilire şi a liberei prestări a serviciilor care nu se poate justifica niciodată prin motive imperative de interes general? Faptul că statul membru în care este stabilit operatorul invocă aceleaşi motive imperative de interes general precum statul în care operatorul intenţionează să comercializeze activităţile sale de jocuri de noroc influenţează răspunsul la prima întrebare?"

28 Prin Ordonanţa preşedintelui Curţii din 7 noiembrie 2008, cauzele C-447/08 şi 448/08 au fost conexate în scopul procedurii scrise şi orale, precum şi al pronunţării hotărârii.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la a doua, a treia, a patra și a cincea întrebare

29 Trebuie observat, cu titlu preliminar, că articolul 38 alineatul 1 din lotterilag, în temeiul căruia au fost inițiate urmăririle penale în cauzele principale, prevede o interdicție privind promovarea, fără autorizație specială și în scopuri lucrative, cu titlu profesional sau în orice alt mod, a participării la jocuri de noroc neautorizate, organizate pe teritoriul suedez sau în afara Suediei.

30 Totuși, nu se contestă faptul că urmăririle penale în discuție în cauzele principale nu vizează decât persoane care au asigurat promovarea jocurilor de noroc organizate în scopuri lucrative de operatori privați în alte state membre decât Regatul Suediei. În aceste condiții, Curtea trebuie să răspundă numai din perspectiva acestei situații la întrebările adresate de instanța de trimitere.

31 În consecință, trebuie să se considere că prin întrebările a doua-a cincea, la care trebuie dat un răspuns comun înainte de a examina prima întrebare, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 49 CE trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în discuție în acțiunile principale, care interzice publicitatea pentru jocuri de noroc organizate în alte state membre în scopuri lucrative de operatori privați.

32 Trebuie amintit de la bun început că articolul 49 CE impune înlăturarea oricărei restricții privind libera prestare a serviciilor, chiar dacă aceasta se aplică fără a face distincția între prestatorii naționali și cei din alte state membre, atunci când este de natură să interzică, să îngreuneze sau să facă mai puțin atractive activitățile prestatorului stabilit în alt stat membru, unde acesta furnizează în mod legal servicii similare. Pe de altă parte, de libertatea de a presta servicii beneficiază atât prestatorul, cât și beneficiarul serviciilor (Hotărârea din 8 septembrie 2009, Liga Portuguesa de Futebol Profissional și Bwin International, C-42/07, Rep., p. I-7633, punctul 51 și jurisprudența citată).

33 Nu se contestă în această privință că articolul 38 alineatul 1 punctul 1 din lotterilag, care are ca efect interzicerea promovării în Suedia atât a jocurilor de noroc organizate legal în alte state membre, cât și a celor organizate fără autorizație în Suedia, are drept efect să restrângă participarea consumatorului suedez la aceste jocuri. Finalitatea dispoziției menționate este ca aceștia din urmă să nu participe la jocuri de noroc decât în cadrul sistemului autorizat la nivel național, asigurându-se astfel în special excluderea intereselor lucrative private din acest sector.

34 În consecință, dispoziția menționată reprezintă o restricționare a libertății rezidenților suedezi de a beneficia, prin intermediul internetului, de serviciile oferite în alte state membre. În plus, în ceea ce privește prestatorii de jocuri de noroc cu sediul în alte state membre decât Regatul Suediei, aceasta impune o restricție privind libera prestare a serviciilor acestora pe teritoriul său.

35 Prin urmare, trebuie să se examineze în ce măsură restricția în discuție în acțiunea principală poate fi admisă în temeiul măsurilor derogatorii expres prevăzute în Tratatul CE sau în ce măsură poate fi justificată, conform jurisprudenței Curții, de măsuri imperative de interes general.

36 Articolul 46 alineatul (1) CE, aplicabil în acest domeniu în temeiul articolului 55 CE, admite restricții justificate prin motive de ordine publică, de securitate publică sau de sănătate publică. În plus, jurisprudența a identificat anumite motive imperative de interes general, precum obiectivele de protecție a consumatorilor, de prevenire a fraudei și a incitării cetățenilor la o cheltuială excesivă legată de joc, precum și de prevenire a tulburărilor ordinii sociale în general (a se vedea Hotărârea din 6 martie 2007, Placanica și alții, C-338/04, C-359/04 și C-360/04, Rep., p. I-1891, punctul 46, precum și Hotărârea Liga Portuguesa de Futebol Profissional și Bwin International, citată anterior, punctul 56).

37 În acest context, trebuie observat că reglementarea jocurilor de noroc face parte dintre domeniile în care există divergențe considerabile de ordin moral, religios și cultural între statele membre. În lipsa unei armonizări comunitare în materie, este de competența fiecărui stat membru să aprecieze în aceste domenii, potrivit propriei scări de valori, cerințele pe care le presupune protecția intereselor în cauză (Hotărârea Liga Portuguesa de Futebol Profissional și Bwin International, citată anterior, punctul 57).

38 Simpla împrejurare că un stat membru a ales un sistem de protecție diferit de cel adoptat de un alt stat membru nu poate avea incidență asupra aprecierii necesității și proporționalității dispozițiilor adoptate în materie. Acestea trebuie să fie apreciate numai în raport cu obiectivele urmărite de autoritățile competente ale statului membru în cauză și cu nivelul de protecție pe care acestea intenționează să îl asigure (Hotărârea Liga Portuguesa de Futebol Profissional și Bwin International, citată anterior, punctul 58).

39 Prin urmare, statele membre sunt libere să stabilească obiectivele politicii lor în materie de jocuri de noroc și, eventual, să definească cu precizie nivelul de protecție urmărit. Restricțiile pe care le impun trebuie, cu toate acestea, să îndeplinească cerințele

care reies din jurisprudența Curții în ceea ce privește proporționalitatea lor (Hotărârea Liga Portuguesa de Futebol Profissional și Bwin International, citată anterior, punctul 59).

40 Trebuie să se examineze în special dacă, în acțiunile principale, restricția privind publicitatea impusă de lotterilag pentru jocuri de noroc organizate, în alte state membre decât Regatul Suediei, în scopuri lucrative de operatori privați este de natură să asigure realizarea unuia sau mai multor obiective legitime invocate de acest stat membru și dacă nu depășește ceea ce este necesar pentru a atinge un astfel de obiectiv. O legislație națională nu poate garanta realizarea obiectivului invocat decât în cazul în care răspunde cu adevărat preocupării privind atingerea acestuia în mod coerent și sistematic. În orice caz, aceste restricții trebuie aplicate în mod nediscriminatoriu (Hotărârea Liga Portuguesa de Futebol Profissional și Bwin International, citată anterior, punctele 60 și 61).

41 În această privință, potrivit instanței de trimitere, nu se contestă faptul că excluderea intereselor lucrative private din sectorul jocurilor de noroc este un principiu fundamental al legislației suedeze în materie. În Suedia, aceste activități sunt rezervate unor organisme care urmăresc obiective de utilitate publică sau de interes general și autorizații pentru exploatarea jocurilor de noroc au fost acordate numai unor entități publice sau caritabile.

42 În acest context, trebuie arătat că obiectivul privind stabilirea unei limitări stricte a caracterului lucrativ al exploatării jocurilor de noroc a fost recunoscut de jurisprudență, Curtea admițând compatibilitatea cu dreptul Uniunii a unei reglementări naționale care urmărește să evite ca loteriile să fie exploatate în mod exclusiv pe o bază comercială și să fie gestionate de organizatori privați care pot ei înșiși să dispună de beneficiile care provin din această activitate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 martie 1994, Schindler, C-275/92, Rec., p. I-1039, punctele 57-59).

43 Astfel, considerații de ordin cultural, moral sau religios pot să justifice anumite restricții privind libera prestare a serviciilor de către operatori de jocuri de noroc, în special în măsura în care s-ar putea considera inacceptabil să se permită obținerea unor profituri private din exploatarea unei probleme sociale sau din slăbiciunea jucătorilor și din lipsa de noroc a acestora. Potrivit scării de valori proprii fiecărui stat membru și având în vedere puterea de apreciere de care acestea dispun, este, așadar, posibil ca un stat membru să limiteze exploatarea jocurilor de noroc prin încredințarea acesteia unor organisme publice sau caritabile.

44 În cauzele principale, operatorii care au difuzat anunțurile în urma cărora au fost deschise urmăririle penale sunt întreprinderi private cu scop lucrativ, care, astfel cum guvernul suedez a confirmat, pe de altă parte, în ședință, nu ar fi putut niciodată, în temeiul legislației suedeze, să beneficieze de o autorizație pentru exploatarea jocurilor de noroc.

45 Interzicerea promovării serviciilor unor astfel de operatori în raport cu consumatorii cu reședința în Suedia corespunde, așadar, obiectivului de excludere a intereselor lucrative private din sectorul jocurilor de noroc și, prin urmare, poate fi considerată necesară pentru realizarea unui astfel de obiectiv.

46 În consecință, trebuie să se răspundă la întrebările a doua-a cincea că articolul 49 CE trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în discuție în acțiunea principală, care interzice publicitatea destinată rezidenților acestui stat pentru jocuri de noroc organizate în alte state membre în scopuri lucrative de către operatori privați.

Cu privire la prima întrebare

47 Prima întrebare privește faptul că articolul 54 alineatul 2 din lotterilag prevede sancțiuni penale numai împotriva promovării jocurilor de noroc organizate în alt stat membru și nu se aplică în cazul promovării unor astfel de jocuri organizate în Suedia fără autorizație, această din urmă infracțiune fiind sancționată potrivit lotterilag numai printr-o amendă civilă în temeiul articolului 52 din această lege. Cu privire la acest aspect, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă această diferență în ceea ce privește sancțiunile prevăzute de legea respectivă constituie o discriminare incompatibilă cu articolul 49 CE.

48 În consecință, prima întrebare trebuie înțeleasă în sensul că prin intermediul acesteia se solicită să se stabilească dacă articolul 49 CE trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru care supune jocurile de noroc unui regim de drepturi exclusive și potrivit căreia promovarea acestor jocuri organizate într-un alt stat membru este pasibilă de sancțiuni mai severe decât promovarea unor astfel de jocuri organizate pe teritoriul național fără autorizație.

49 Deși, în principiu, legislația penală este de competența statelor membre, conform unei jurisprudențe constante, dreptul Uniunii impune limite acestei competențe, printr-o astfel de legislație neputându-se restrânge, astfel, libertățile fundamentale garantate de dreptul Uniunii (Hotărârea Placanica și alții, citată anterior, punctul 68).

50 Pe de altă parte, reiese din jurisprudența Curții că restricțiile impuse de statele membre din cauza urmăririi unor obiective de interes general trebuie aplicate în mod nediscriminatoriu (Hotărârea Placanica și alții, citată anterior, punctul 49, precum și Hotărârea Liga Portuguesa de Futebol Profissional și Bwin International, citată anterior, punctul 60).

51 În această privință, există un dezacord între guvernul suedez, pe de o parte, și domnii Sjöberg și Gerdin, pe de altă parte, privind aspectul dacă legislația suedeză, în special articolul 4 din capitolul 23 din brottsbalk, prevede sancțiuni pentru promovarea jocurilor de noroc organizate în Suedia fără autorizație care sunt echivalente cu cele aplicate în temeiul articolului 54 alineatul 2 din lotterilag pentru promovarea unor astfel de jocuri organizate într-un alt stat membru.

52 Potrivit guvernului suedez, promovarea jocurilor de noroc organizate în Suedia fără autorizație poate fi pedepsită în temeiul articolului 4 din capitolul 23 din brottsbalk în măsura în care constituie infracțiunea de complicitate fie în cadrul infracțiunii prevăzute la articolul 14 din capitolul 16 din același cod, fie în cadrul infracțiunii de organizare a unor jocuri de noroc neautorizate sau de deținere a anumitor tipuri de jocuri mecanice, prevăzută la articolul 54 alineatul 1 din lotterilag.

53 Domnii Sjöberg și Gerdin, în schimb, contestă aplicabilitatea articolului 4 din capitolul 23 din brottsbalk în cazul promovării jocurilor de noroc organizate în Suedia fără autorizație. În opinia acestora, nu există nicio măsură pentru a sancționa o astfel de promovare, indiferent dacă jocurile de noroc sunt sau nu sunt autorizate. Domnul Gerdin precizează că articolul respectiv este aplicabil numai în cazul asistenței acordate pentru organizarea de jocuri de noroc interzise, însă nu vizează promovarea acestor jocuri.

54 În acest context, trebuie amintit că sistemul de cooperare stabilit prin articolul 267 TFUE este întemeiat pe o netă separare a funcțiilor între instanțele naționale și Curte. În cadrul unei proceduri inițiate în temeiul acestui articol, interpretarea prevederilor naționale este de competența instanțelor naționale, iar nu a Curții (a se vedea în acest sens Hotărârea Placanica și alții, citată anterior, punctul 36, precum și Hotărârea Liga Portuguesa de Futebol Profissional și Bwin International, citată anterior, punctul 37).

55 În consecință, este de competența instanței de trimitere să examineze dacă cele două infracțiuni în cauză, deși sunt supuse unor regimuri diferite, fac totuși obiectul unui tratament echivalent în temeiul legislației naționale aplicabile. Această instanță va trebui să verifice în special dacă, în fapt, infracțiunile respective sunt urmărite de autoritățile competente cu aceeași diligență și conduc în final la impunerea unor pedepse echivalente de către instanțele competente.

56 Astfel cum avocatul general a arătat la punctele 81-85 din concluzii, dacă cele două infracțiuni în cauză fac obiectul unui tratament echivalent, atunci regimul național nu poate fi considerat discriminatoriu, cu toate că dispozițiile pe care se întemeiază procedurile penale și care prevăd sancțiunile aplicabile sunt cuprinse în texte diferite. În schimb, dacă persoanele care realizează promovarea jocurilor de noroc organizate în Suedia fără autorizație sunt pasibile de sancțiuni mai puțin severe decât cele de care sunt pasibile persoanele care fac publicitate pentru astfel de jocuri organizate în alte state membre, atunci trebuie să se constate că regimul respectiv conține o discriminare și că dispozițiile articolului 54 alineatul 2 din lotterilag sunt contrare articolului 49 CE și, în consecință, nu pot fi aplicate persoanelor judecate în cadrul acțiunilor principale.

57 În consecință, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 49 CE trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru care supune jocurile de noroc unui regim de drepturi exclusive și potrivit căreia promovarea acestor jocuri organizate într-un alt stat membru este pasibilă de sancțiuni mai severe decât promovarea unor astfel de jocuri exploatate pe teritoriul național fără autorizație. Este de competența instanței de trimitere să examineze dacă reglementarea națională în discuție în acțiunea principală se găsește în această situație.

Cu privire la cheltuielile de judecată

58 Întrucât, în privința părților din acțiunile principale, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

1) Articolul 49 CE trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări a unui stat membru, precum cea în discuție în acțiunea principală, care interzice publicitatea destinată rezidenților acestui stat pentru jocuri de noroc organizate în alte state membre în scopuri lucrative de către operatori privați.

2) Articolul 49 CE trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru care supune jocurile de noroc unui regim de drepturi exclusive și potrivit căreia promovarea acestor jocuri organizate într-un alt stat membru este pasibilă de sancțiuni mai severe decât promovarea unor astfel de jocuri exploatate pe teritoriul național fără autorizație. Este de competența instanței de trimitere să examineze dacă reglementarea națională în discuție în acțiunea principală se găsește în această situație.

Semnături